

Rozpočtové právo

Vítejte ve fiskální části finančního práva a to v pododvětví, které nejtypičtěji charakterizuje

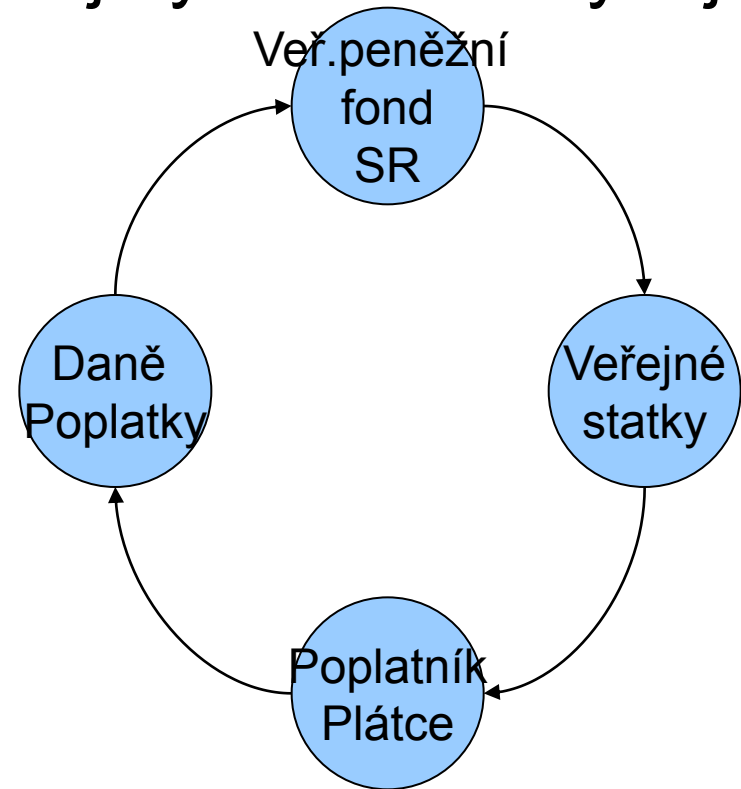
TOK PENĚŽ

TOK PENĚŽ

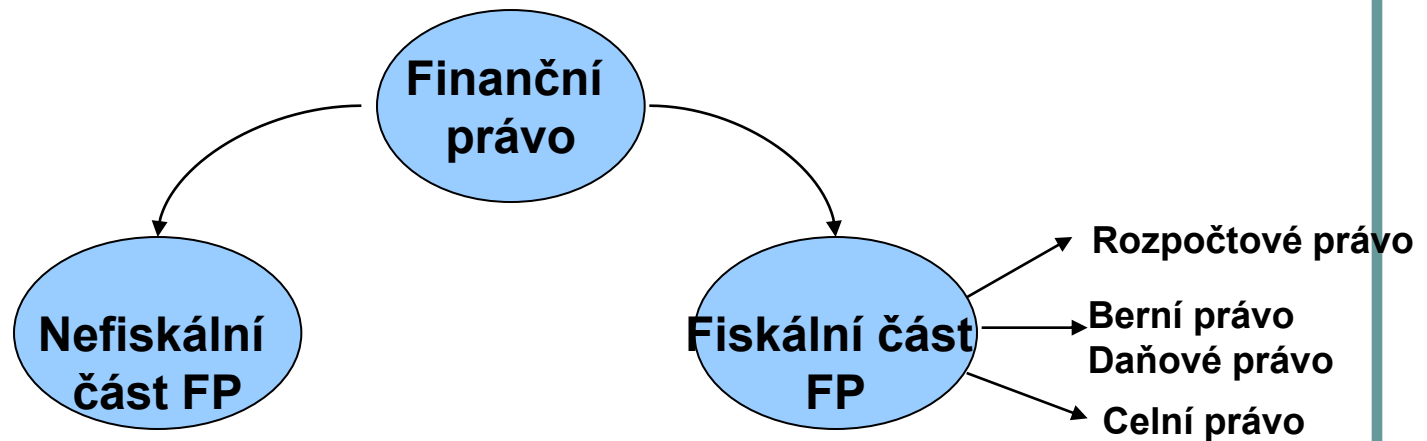

Příjmy

Výdaje

Rozpočtové právo v systému finančního práva

- V rámci fiskální části FP můžeme hovořit o tom, že ji ještě tvoří i právní úprava účetnictví, které se promítá jak do rozpočtového práva, tak především do berního-daňového práva
- Tato jednotlivá pododvětví FP spolu velmi úzce souvisí a mají úzké vazby

Vnitřní členění RP

- **Obecná část**
- **Zvláštní část**
- **Procesní část**

Obecná část

- **Obecné pojmy charakterizující dané pododvětví – rozpočet, veřejný rozpočet
fond, státní fond.....**
- **Typy veřejných rozpočtů**
- **Rozpočtové zásady**
- **Funkce rozpočtů**

Zvláštní část

- **Státní rozpočet**
- **Rozpočty státních fondů**
- **Rozpočty ÚSC**

Procesní část

- **Proces vytváření rozpočtů**
- **Lhůty**
- **Sankce**

Rozpočtové právo-pojem

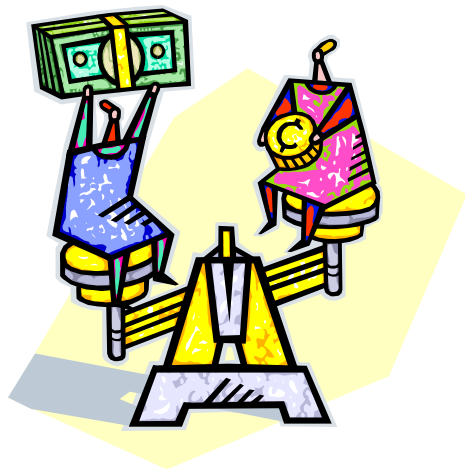
- **souhrn právních norem, které se zabývají chováním subjektů finančně právních vztahů k veřejným peněžním fondům, resp. veřejným rozpočtům**

Rozpočtové právo-pojem

**souhrn finančně právních
norem upravujících**

- 1. rozpočtovou soustavu,**
- 2. rozpočtový proces,**
- 3. každoročně státní
rozpočet**

POJEM ROZPOČET

- **BUDGET=anglické slovo, vzniklo ze starofrancouzského o boulette**
- **V nejširším pojetí-přehled příjmů a výdajů soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité období-rozpočtové**

POJEM ROZPOČET

Definici nelze jednoznačně stanovit a to z důvodu, že rozpočet ve společnosti hraje roli

- **hospodářskou**
- **státoprávní**

ROZPOČET z hospodářské stránky

- **Číselný plán** pro určité, časově omezené období, jehož náplní jsou PŘÍJMY a VÝDAJE
- **Z historického pohledu** lze rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky
- **Vztah příjmů a výdajů** pro určité období časový úsek, jedná se o takový vztah, který vychází z počáteční situace(stavu) $P+V$ a z cílové vize $P+V$

Malé nahlédnutí do historie rozpočetnictví

„ Bez poznání minulosti bychom nepochopili přítomnost.“

- Vznik rozpočtů je spojen s vývojem jednotlivých společensko-ekonomických formací-*prvotní formy rozpočtů-otrokářská společnost-vše mělo naturální podobu*

HISTORIE

- **PRVOTNÍ ROZPOČTY - vznik souvisí s rozvojem STÁTNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ**

Starověk- Babylónie, Asýrie, Egypt, Persie, Fénicie, městské státy antického Řecka, Makedonie, otrokářský Řím- naturální podoba

- Vznik kovových peněz znamenal zdokonalování státního hospodářství a vedl k jejich hromadění do státní pokladny např. Čína, Egypt, Řecko
- otrokářský Řím-vznik prvních poplatků – za užívání podmaněných státních území-AGER PUBLICUS a vznik prvních daní
 - pozemková daň(tributum soli)**
 - naturální daň z části úrody(stipendium)**
 - poplatky z řemesel a jiného**

S vývojem společnosti se **specifické peněžní fondy** **přeměňují na STÁTNÍ POKLADNY** a dále je vývoj rozpočetnictví nejdůležitější až v období **kapitalismu**, kdy můžeme již hovořit **STÁTNÍCH ROZPOČTECH**

Historie rozpočtů v České republice

- St.rozpočet dnešního typu vznikl 17. října 1863- ale úprava pouze rozpočtového řízení
- **1867 v Ústavě první právní úprava rozpočtu jako takového**

**Prosinec 1918 přijat
zákon č. 95/1918
Sb., zákon o
rozpočtovém
provizoriu, naše
první samostatná
rozpočtová norma**

- Další období: 1927-1938-radikální změny: **rozpočty ve formě zákonů**
r. 1927 reforma- rozpočty byly rozděleny do **čtyř rozpočtových skupin:**
státní správa,
státní podniky,
samosprávné celky,
státní dluh.

- **Rozpočty po roce 1945:
Stagnace 1945 +1946 vůbec
rozpočty nebyly**

ROZPOČTY PO r. 1948

- Došlo k novému přístupu v propojení rozpočtů=
 - 1.rozpočty státních podniků propojeny s*
 - 2.rozpočty Národních výborů*
 - 3.rozpočty ministerstev v jednom Státním rozpočtu*

- **Z.č. 8/1959 Sb., byla stanovena základní pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky**
- **Platila do roku 1970, kdy vznikla nová v souvislosti s federací+každá republika měla svá rozpočtová pravidla**
- **Další změna po revoluci v roce 1990- zák. č. 576/1990 Sb., pravidla hospodaření s rozpočtovými**

Prameny právní úpravy RP

- **Úz. Č. 1/1993 Sb.**, Ústava, vzpzd.
- **Úz. Č. 2/1993 Sb.**, Listina zákl. práv a svobod, vzpzd.
- **Z.č. 218/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vzpzd.
- **Z.č. 250/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, vzpzd.

- **Z.č. 219/2000 Sb.**, o majetku ČR a jeho vystupování v některých právních vztazích, vzpzd.
- **Z.č. 128/2000 Sb.**, o obcích , vzpzd.
- **Z. č. 129/2000 Sb.**, o krajích, vzpzd.
- **Z. č. 320/2001 Sb.**, o finanční kontrole ve veřejné správě, vzpzd.
- **Z. č. 243/2000 Sb.**, o rozpočtovém určení výnosu některých daní, vzpzd.

- **Z. č. 420/2004 Sb.**, o přezkoumávání hospodaření ÚSC, vzpzd.
- **Z. č. 563/1991 Sb.**, o účetnictví, vzpzd.
- **Z. č. 337/1992 Sb.**, ZSDP, vzpzd.
- **Vyhláška č. 323/2002 Sb.**, o rozpočtové skladbě, vzpzd.
- **Vyhláška č. 416/2004 Sb.**, kterou se provádí zák. o FK ve VS

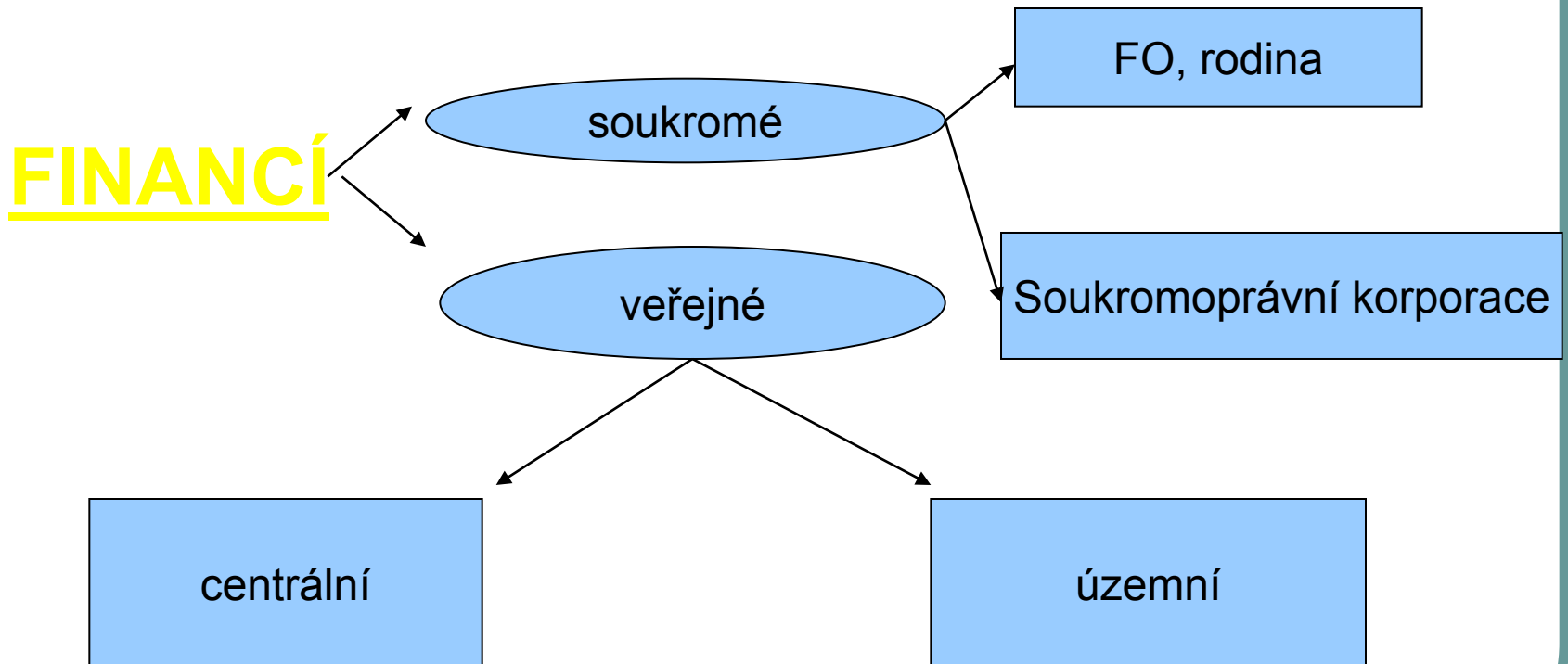
SUBJEKTY RP

- **Stát** - orgány státní správy
- **Orgány místní samosprávy**
- **Zájmové veřejnoprávní korporace**
- **Soukromoprávní korporace**
- **Fyzické osoby+ PO**
- **Speciální orgány státní správy=ÚFO**

Rozpočtová soustava

- Rozpočtová soustava se člení podle

Rozpočtová soustava

Na základě velkých rozpočtových pravidel na celostátní úrovni se jedná o soustavu rozpočtů:

- **státní rozpočet**
- **střednědobý výhled státního rozpočtu**
- **státní finanční aktiva a pasiva**
- **r. organizačních složek státu**
- **r. příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu**

Rozpočtová soustava

- **rozpočty státních fondů**
- **řízení státní pokladny a řízení státního dluhu**
- **hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu**
- **rozpočet Pozemkového fondu**
- **rozpočty zdravotních pojišťoven**

Rozpočtová soustava

Na místní úrovni půjde o soustavu rozpočtů:

- rozpočty krajů
- rozpočty obcí
- rozpočty dobrovolných svazků obcí
- rozpočty statutárních měst
- rozpočet hlavního města Prahy rovněž pro jejich městské části nebo obvody.

FUNKCE ROZPOČTU

- **FISKÁLNÍ**
- **ALOKÁČNÍ**
- **REDISTRIBUČNÍ**

Zásady rozpočtnictví

Zásady se prolínají u všech typů rozpočtů:

- 1. Z. plánovitosti**
- 2. Z. jednotnosti**
- 3. Z. neúčelovosti příjmů**
- 4. Z. účelovosti výdajů**
- 5. Z. úplnosti**
- 6. Z. reálnosti**
- 7. Z. včasnosti**
- 8. Z. veřejnosti**
- 9. Z. vyrovnanosti- přebytkový x deficitní**

Společné rysy veřejných rozpočtů

- **společná právní úprava, v zásadních otázkách**
- **společná vnitřní struktura, určená rozpočtovou skladbou**
- **shodné základní zásady v pravidlech hospodaření**

- **právní ochrana před neoprávněným použitím nebo zadržením rozpočtových prostředků**
- **povinnost strpět kontrolní dozor, hlavně z hlediska rozpočtové kázně**
- **povinnost předkládat o sobě údaje potřebné pro hodnocení výsledků hospodaření.**

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

- **Státní rozpočet**
- **Definice**
- **Náhled na SR**
- **Střednědobý výhled**
- **Střednědobý výdajový rámec**

Státní rozpočet

- Státní rozpočet je vrcholným nástrojem finanční politiky státu, jím se řídí veškeré finanční hospodaření.
- V nejobecnějším pojetí státního rozpočtu jsou jeho obsahem veškeré příjmy a výdaje, jakož i vazba na rozpočty ostatní. Těmito vazbami jsou finanční vztahy v podobě dotací, návratných finančních výpomocí či naopak odvodů.

Další definice pojmu Státní rozpočet

- **finanční plán nebo program státu na určité období u nás na fiskální tj. kalendářní rok, který je každoročně sestavován a schvalován ve formě zákona a podle kterého se vytváří a rozděluje všeobecný respektive ústřední peněžní fond státu, určený na úhradu jeho potřeb.**

- **Rozpočet lze také charakterizovat jako systém financování nebo potřeba financovat stát jako celek a dále města, obce a kraje.**

Náhled na pojem Státní rozpočet

- **centralizovaný peněžní fond**, fond peněžních prostředků v působnosti státu na principu nenávratnosti a neekvivalentního způsobu rozdělování
- **bilance příjmů a výdajů** - v němž jsou kodifikovány rozvrhy předpokládaných příjmů a výdajů státu
- **finanční plán** na rozpočtové období zahrnující tzv. rozpočtovou závěrku, tedy bilanci státního hospodaření

- **Ekonomický vztah související se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků, (představuje ekonomickou kategorii) - daně, poplatky, cla, státní půjčky, transfery, dotace, a jiné**
- **Právní normu, neboť je schvalován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky ve formě zákona.**

Střednědobý výhled

- **Střednědobý výhled je pomocným nástrojem státu**
- **Obsahem výhledu jsou očekávané příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů na jednotlivá léta, na která je sestavován, a předpoklady a záměry, na základě nichž se tyto příjmy a výdaje očekávají a plánují, a to minimálně v tomto rozsahu:**

a) základní ukazatele národního hospodářství,

b) předpoklady a záměry vlády týkající se příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu a státních fondů, zejména zamýšlené změny zákonů a jiných právních předpisů,

**c) částky střednědobých
výdajových rámců a jejich
členění podle kapitol a státních
fondů,**

**d) celkové příjmy a výdaje státního
rozpočtu,**

**e) celkové příjmy a výdaje státních
fondů**

- f) příjmy a výdaje jednotlivých kapitol státního rozpočtu,**
- g) příjmy a výdaje jednotlivých státních fondů,**
- h) výdaje na programy , u nichž vyšší účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda,**
- i) výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie**

Střednědobý výdajový rámec

- **tvoří celkové výdaje státního rozpočtu a státních fondů na každý z roků, na které je sestavován střednědobý výhled, a stanoví jej na návrh vlády Poslanecká sněmovna v usnesení k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu, a to vždy jednou částkou, s vyloučením výdajů na**
 - **a) realizaci státních záruk,**
 - **b) návratné finanční výpomoci.**

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- Je závazný systém, podle kterého se člení P+V SR
- Jasná, přehledná, jednoduchá, srovnatelná
- Vyhláška 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, vzpzd.
- § 10 kapitoly

ROZPOČTOVÁ SKLADBA

- **Základní třídící klíč všech peněžních operací ve veřejných rozpočtech ČR**
- **Třídění peněžních operací a to z hlediska druhu a funkce, popřípadě účelu – týká se třídění jak P+V**

Rozpočtová skladba

- **RS upravuje způsob třídění údajů všech peněžních operací veřejných rozpočtů a peněžních fondů státu, obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí, org. složek a příspěvkových organizací státu a ÚSC**

Třídění P+V rozpočtu se řídí zásadami:

- Jednotnosti a závaznosti
- Stability třídění rozpočtů
- Srozumitelnosti
- Kompatibility-slučitelnosti

Třídění P+V SR podle rozpočtové skladby

1. **Odpovědnost ní-kapitolní**
2. **Druhové**
3. **Odvětvové**
4. **Konsolidační**

Odpovědnostní - kapitální členění

- Kancelář prezidenta republiky
- Poslanecká sněmovna
Parlamentu
- Senát Parlamentu
- Úřad vlády České republiky
- Bezpečnostní informační
služba

- Ministerstvo zahraničních věcí
- Ministerstvo obrany
- Národní bezpečnostní úřad
- Ministerstvo financí
- Ministerstvo práce a sociálních věcí

Speciální kapitoly státního rozpočtu

- ***Kapitola 396 Státní dluh -obsluha a umořování státního dluhu***
- ***Kapitola 397 Operace státních finančních aktiv- peněžní operace na účtech státních finančních aktiv***
- ***Kapitola 398 Všeobecná pokladní správa součástí této kapitoly je vládní rozpočtová rezerva***

Vládní rozpočtová rezerva

- Pro zajištění rozpočtového hospodaření
- Ke krytí nepředvídaných a nezbytných výdajů
- Tvoří se ve výši 0,3% výdajů státního rozpočtu na příslušný kal. rok
- O použití VRR rozhoduje vláda a v určitém rozsahu ministr financí

2. Druhové členění

Druhové členění se týká peněžních operací a třídí se jím všechny P+V podle „DRUHU“

- ***Pořízení věci***
- ***Služeb***
- ***Prací***
- ***Výkonů***
- ***Práv***

Druhové členění

- **Daňové příjmy**
- **Nedaňové příjmy**
- **Kapitálové příjmy**
- **Přijaté dotace**
- **Běžné výdaje**
- **Kapitálové výdaje**
- **Financování**

3. Odvětvové členění

Podle tohoto hlediska se P+V třídí na základě ODVĚTVÍ – druh činností ze kterých plynou P a vynakládají se V

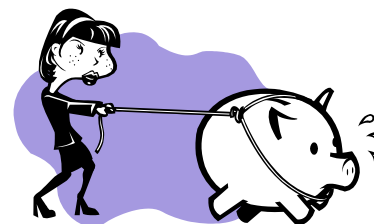
- 1. Zemědělství a lesní hospodářství*
- 2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství*
- 3. Služby pro obyvatelstvo*
- 4. Sociální věci a politika zaměstnanosti*
- 5. Bezpečnost státu a právní ochrana*
- 6. Všeobecná veřejná správa a služby*

4. Konsolidační členění

- **Záznamová jednotka - Převody uvnitř peněžního fondu**
- **Převody především uvnitř státního rozpočtu**
- **Záznamová jednotka - Dotace přijaté z území jiného okresu**
- **Dotace přijaté obcí od obce v jiném okrese téhož kraje**
- **Splátky návratných finančních výpomocí, půjček a úvěrů přijaté obcí nebo krajem od obce v jiném kraji nebo od jiného kraje.**

Obsah státního rozpočtu

- V nejobecnějším pojetí SR jsou obsahem veškeré P+V
- Vazby na rozpočty - dotace, návratné finanční výpomoci a naopak odvody
- P-daňové a nedaňové
- V – běžné a kapitálové

PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU

- **Výnosy daní včetně příslušenství**
- **Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti**
- **Výnosy z podílu na clech**
- **Příjmy z činnosti organizačních složek státu**

- **Odvody příspěvkových organizací**
- **Odvody ze zbývajícího zisku ČNB**
- **Sankce za porušení rozpočtové kázně**
- **Správní a soudní poplatky**
- **Úhrady spojené s realizací státních záruk**

- **Příjmy z prodeje a pronájmu majetku ČR**
- **Výnosy z majetkových účastí státu**
- **Výnosy z cenných papírů**
- **Penále**
- **Pokuty**

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

- **Výdaje na činnost organizačních složek státu a příspěvky na provoz příspěvkových organizací státu**
- **V. na dávky důchodového pojištění**
- **Dotace a návratné finanční výpomoci**
- **Dotace a návratné finanční výpomoci FO a PO na**

- **Dotace státním fondům**
- **Dotace nadacím**
- **Dotace dobrovolným svazkům obcí**
- **Nákup cenných papírů**

- **Peněžní dary poskytnuté do zahraničí**
- **Vklady a příspěvky mezinárodním organizacím**
- **Výdaje na dluhovou službu**
- **Vládní úvěry**
- **Další výdaje**